

**KEBERKESANAN POLISI, PERANCANGAN,
ANALISA RISIKO, PENGURUSAN DATA
DAN KOMUNIKASI TERHADAP
KESIAPSIAGAAN BENCANA ANGGOTA
BATALION INFANTRI
DI NEGERI KELANTAN DI DALAM BRIGED
KE-LAPAN INFANTRI MALAYSIA**

SAFAR BIN YAACOB

DOKTOR FALSAFAH (PENGURUSAN SUMBER)

**UNIVERSITI PERTAHANAN NASIONAL
MALAYSIA**

2021

i

SAFAR BIN YAACOB

2021

**DOKTOR FALSAFAH
(PENGURUSAN SUMBER)**

**KEBERKESANAN POLISI, PERANCANGAN, ANALISA RISIKO,
PENGURUSAN DATA DAN KOMUNIKASI TERHADAP
KESIAPSIAGAAN BENCANA ANGGOTA BATALION INFANTRI
DI NEGERI KELANTAN DI DALAM BRIGED KE-LAPAN
INFANTRI MALAYSIA**

SAFAR BIN YAACOB

Kertas akademik ini dikemukakan sebagai memenuhi sebahagian daripada syarat
pengijazahan program doktor falsafah pengurusan sumber

(DFPS)

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mengkaji hubungan diantara Polisi, Perancangan, Analisa Risiko dan Pengurusan Data terhadap Kesiapsiagaan Bencana Anggota Batalion Infantri Di Negeri Kelantan, Di Dalam Briged Ke-Lapan Infantri Malaysia. Kaedah soal selidik telah digunakan untuk mendapat maklum balas terhadap seramai 297 responden yang telah menjadi sampel untuk kajian ini. Kajian ini menggunakan borang soal selidik yang mengandungi beberapa soalan tentang Polisi, Perancangan, Pengurusan Risiko, Pengurusan Data, komunikasi dan Kesiapsiagaan Bencana sebagai instrumen kajian. Data Kajian telah dianalisis dengan menggunakan *Statistical Package for Social Science* (SPSS) versi 23 dan *Partial Least Squares* (PLS). Analisis jenis kuantitatif iaitu analisis berbentuk deskriptif dan inferensi telah dihasilkan melalui SPSS dan SmartPLS. Pembolehubah bersandar ialah Kesiapsiagaan bencana Anggota Batalion, manakala pembolehubah tidak bersandar ialah polisi, Perancangan, Analisa Risiko dan Pengurusan data serta Komunikasi sebagai Penengah. Dapatan kajian melalui ujian Kolerasi Pearson menunjukkan hubungan yang signifikan antara semua pemboleh ubah tidak bersandar terhadap kesiapsiagaan bencana Anggota Batalion. Hasil dapatan kajian mendapati bahawa PLS-SEM melaporkan bahawa dimensi Polisi ($\beta = 0.435$, $p < 0.01$); Perancangan ($\beta = 0.131$, $p < 0.01$); Analisa Risiko ($\beta = 0.053$, $p < 0.01$) dan Pengurusan Data ($\beta = 0.056$, $p < 0.01$) mempengaruhi Kesiapsiagaan Bencana. Berdasarkan hasil ini, H1, H2, H3 dan H4 disokong. Untuk pembolehubah komunikasi sebagai penengah mendapat bahawa H6 (Perancangan \rightarrow Komunikasi \rightarrow Kesiapsiagaan Bencana), H8 (Pengurusan data \rightarrow Komunikasi \rightarrow Kesiapsiagaan Bencana), disokong sebaliknya H5 (Polisi \rightarrow Komunikasi \rightarrow Kesiapsiagaan Bencana) dan H7 (Analisa Risiko \rightarrow Komunikasi \rightarrow Kesiapsiagaan Bencana), tidak disokong. Dalam hal sedemikian, disarankan agar TDM perlu meneliti dan menitikberatkan berkenaan pendedahan kepada semua peringkat dalam batalion berkenaan pengurusan bencana. Cadangan pendekatan dan penambahbaikan dan keyakinan melaksanakan dan mengendalikan tugas adalah sangat bergantung kepada pengalaman dan pengetahuan anggota baik samada secara formal ataupun secara informal. Anggota yang mendapat pendedahan yang lebih banyak dianalisis adalah lebih berkeyakinan dan menyumbang kepada keberkesanan tindakan semasa aturgerak operasi bencana.

ABSTRACT

This study aims to investigate the relationship between Policy, Planning, Risk analysis and Data Management on Disaster Preparedness personnel in Infantry Battalion in Kelantan under Eight Brigade Malaysian infantry. The questionnaire was used to obtain feedback and 297 respondents had been sampled for this study. This study uses a questionnaire that contains several questions about the Policy, Planning, Risk Management, Data Management and Disaster Preparedness as a tool of study. The data were analyzed using Statistical Package for Social Science (SPSS) version 23 and Partial Least Squares (PLS). Analysis of quantitative types of descriptive and inference analysis was generated through SPSS. Descriptive analysis techniques are in the form of frequency, percentage, and min score analysis. The dependent variable is Disaster Preparedness while the independent variables are Policy, Planning, Risk analysis and Data management. The results of the study found that PLS-SEM reported that the Policy dimension ($\beta = 0.435$, $p < 0.01$); Planning ($\beta = 0.131$, $p < 0.01$); Risk Analysis ($\beta = 0.053$, $p < 0.01$) and Data Management ($\beta = 0.056$, $p < 0.01$) affected Disaster Preparedness. Based on these results, H1, H2, H3 and H4 are supported. For communication variables as intermediaries get that H6 (Planning \rightarrow Communication \rightarrow Disaster Preparedness), H8 (Data management \rightarrow Communication \rightarrow Disaster Preparedness), supported instead H5 (Policy \rightarrow Communication \rightarrow Disaster Preparedness) and H7 (Risk Analysis \rightarrow Communication \rightarrow Disaster Preparedness), unsupported. In such a case, it is recommended that Malaysian Army should examine and emphasize on exposure to all levels in the battalion regarding disaster management. Proposed approaches and improvements and confidence in performing and handling tasks are highly dependent on the experience and knowledge of personnel either formally or informally. Personnel who get experiences analyzed are more confident and contribute to the effectiveness of actions during disaster operations.

PENGHARGAAN

Assalamualaikum dan Salam sejahtera. Saya mengucapkan Alhamdulillah syukur ke hadrat Ilahi kerana dengan berkat limpah kurnia-Nya dapatlah saya menyiapkan Kertas Akademik Doktor Falsafah yang telah dipertanggungjawabkan ke atas saya. Setinggi-tinggi penghargaan saya ucapkan kepada penyelia akademik saya iaitu Prof Dr Haslinda bt Abdullah yang telah memberikan tunjuk ajar serta dorongan kepada saya sepanjang proses menyiapkan Kertas Akademik ini dijalankan. Juga tidak dilupakan kepada isteri saya Zuraini bt Othman dan kedua-dua anak saya, Muhammad Adib Hanif dan Muhammad Atif Haziq yang sentiasa mendoakan kejayaan saya. Berkat doa serta dorongan mereka, saya telah berjaya menyiapkan kajian ini. Kepada semua pensyarah yang telah membantu saya, ribuan terima kasih saya ucapkan. Juga kepada pihak lainnya yang telah memberikan kerjasama kepada saya serta memudahkan perjalanan kerja-kerja saya untuk menyiapkan kajian ini. Akhir sekali, terima kasih kepada sahabat-sahabat yang telah membantu sama ada secara langsung dan tidak langsung dalam menyusun dan menyiapkan penulisan tesis ini. Hanya Allah S.W.T yang mampu membalas jasa anda semua. Setinggi-tinggi terima kasih saya ucapkan.

PENGESAHAN

Jawatankuasa Peperiksaan telah bermesyuarat pada 26 Ogos 2020 untuk melakukan pemeriksaan akhir Lt Kol Safar Bin Yaacob (B) pada tesisnya yang bertajuk ‘Keberkesanan Polisi, Perancangan, Analisa Risiko, Pengurusan Data Dan Komunikasi Terhadap Kesiapsiagaan Bencana Anggota Batalion Infantri, di Negeri Kelantan di bawah Briged ke-lapan Infantri malaysia’. Jawatankuasa ini mengesyorkan agar pelajar dianugerahkan Doktor Falsafah Sains (Pengurusan Sumber). Anggota Jawatankuasa Peperiksaan adalah seperti berikut.

Prof. Datuk Dr. Mohamed Fadzil bin Che Din
Fakulti Pengajian dan Pengurusan Pertahanan
Universiti Pertahanan Nasional Malaysia (UPNM)
(Pengerusi)

Prof Madya. Dr. Mustakim bin Melan
Jabatan Pengangkutan dan Lojistik
Universiti Utara Malaysia (UUM)
(Pemeriksa Luar)

Dr. Rogis bin Baker
Pensyarah Kanan
Fakulti Pengajian dan Pengurusan Pertahanan
Universiti Pertahanan Nasional Malaysia
(Pemeriksa Dalaman)

PENGESAHAN

Tesis ini dikemukakan kepada Senat Universiti Pertahanan Nasional Malaysia dan telah diterima sebagai memenuhi syarat untuk memenuhi syarat untuk Doktor Falsafah Sains (Pengurusan Sumber). Anggota Jawatankuasa Pengawas adalah seperti berikut.

Prof Dr Haslinda Abdullah, PhD

Profesor
Fakulti Pengajian dan Pengurusan Pertahanan
Universiti Pertahanan Nasional Malaysia

Lt. Kol. Dr. Mohd Daud bin Johari (B), PhD

Pensyarah Kanan
Fakulti Pengajian dan Pengurusan Pertahanan
Universiti Pertahanan Nasional Malaysia

UNIVERSITI PERTAHANAN NASIONAL MALAYSIA

DECLARATION OF THESIS

Nama Penuh Pelajar : Safar Bin Yaacob
Tarikh Lahir : 30 Ogos 1968
Tajuk : Keberkesanan Polisi, Perancangan, Analisa Risiko Pengurusan Data Dan Komunikasi Terhadap Kesiapsiagaan Bencana Anggota Batalion Infantri Di Negeri Kelantan Di bawah Briged Ke-Lapan Infantri Malaysia.
Sesi Akademik : 2014/2020

Dengan ini saya menyatakan bahawa penulisan dalam tesis ini adalah karya saya sendiri kecuali petikan dan ringkasan yang telah diakui dengan sewajarnya.

Saya seterusnya menyatakan bahawa tesis ini dikelaskan sebagai:

- SULIT** (Mengandungi maklumat sulit di bawah Akta Rahsia Rasmi 1972)*
 TERHAD (Mengandungi maklumat terhad seperti yang ditentukan oleh organisasi tempat penyelidikan dilakukan)*
 TIDAK TERHAD Saya bersetuju bahawa tesis saya akan diterbitkan sebagai tidak terhad dalam talian (teks penuh)

Saya mengakui bahawa Universiti Pertahanan Nasional Malaysia berhak seperti berikut.

1. Tesis adalah hak milik Universiti Pertahanan Nasional Malaysia.
2. Perpustakaan Universiti Pertahanan Nasional Malaysia berhak membuat ixalinan untuk tujuan penyelidikan sahaja.
3. Perpustakaan berhak membuat salinan tesis untuk pertukaran akademik.

Tandatangan

**Tandatangan Penyelia/ Dekan PPS/ Ketua Pustakawan

IC/No Kad Pengenalan

*Nama Penyelia/ Dekan PPS/ Ketua Pustakawan

Tarikh: _____

Tarikh: _____

Nota: *Sekiranya tesis ini SULIT ATAU TERHAD, sila lampirkan surat dari organisasi yang menyatakan tempoh dan alasan kerahsiaan dan sekatan.

**Saksi

ISI KANDUNGAN

PERKARA	M/S		
ABSTRAK	iv		
ABSTRACT	v		
PENGHARGAAN	vi		
PENGESAHAN	vii		
DECLARATION OF THESIS	ix		
ISI KANDUNGAN	x		
SENARAI JADUAL	xvi		
SENARAI RAJAH	xviii		
SENARAI SINGKATAN	xx		
BAB 1: PENGENALAN			
1.1	Pendahuluan	1	
1.2	Latar Belakang Kajian	8	
1.3	Penyataan Masalah	17	
1.4	Persoalan Kajian	22	
1.5	Objektif Kajian	23	
	1.5.1	Objektif Umum	23
	1.5.2	Objektif Spesifik	23
1.6	Kerangka Kajian	24	
1.7	Hipotesis Kajian	26	
1.8	Kepentingan Kajian	27	
1.9	Skop Kajian	30	
1.10	Definisi Istilah	30	
	1.10.1	Polisi	30
	1.10.2	Perancangan	31
	1.10.3	Analisa Risiko	31

1.10.4	Pengurusan Data	31
1.10.5	Komunikasi	32
1.10.6	Kesiapsiagaan Bencana	32
1.11	Struktur Tesis	32

BAB 2: SOROTAN LITERATUR

2.1	Pendahuluan	34
2.2	Teori dan Model	35
2.2.1	Teori Kognitif Sosial	35
2.2.2	Teori Panik (<i>Mass Panic Theory</i>)	40
2.2.3	Teori Sumber Pemuliharaan	43
2.2.4	Model Crossover (<i>The Crossover Model</i>) COR	47
2.2.5	Kitaran Pengurusan Bencana	50
2.2.6	Bencana Crunch Model (<i>Disaster Crunch Model</i>)	54
2.3	Kajian Lepas	57
2.4	Kesiapsiagaan Bencana	75
2.5	Polisi Bencana	80
2.5.1	Hubungan antara Polisi dan Kesiapsiagaan Bencana	85
2.6	Perancangan	88
2.6.1	Hubungan antara Perancangan dan Kesiapsiagaan Bencana	89
2.7	Analisis Risiko	90
2.7.1	Hubungan antara Analisa Risiko dan Kesiapsiagaan Bencana	93
2.8	Pengurusan Data	96
2.8.1	Hubungan antara Pengurusan Data dan Kesiapsiagaan Bencana	97
2.9	Komunikasi	97
2.10	Rumusan	101

BAB 3: METODOLOGI KAJIAN

3.1	Pengenalan	102
3.2	Reka Bentuk Kajian	103

3.3	Falsafah Kajian	105
3.4	Populasi dan Pemilihan Sampel	111
	3.4.1 Populasi Kajian	112
	3.4.2 Sampel Kajian	112
3.5	Kaedah Pengumpulan Data	115
3.6	Instrumen Kajian	116
3.7	Kajian Rintis	119
3.8	Etika Perolehan Data	120
3.9	Model Persamaan Struktural	123
3.10	Penilaian Model Pengukuran	126
	3.10.1 Kebolehpercayaan ketekalan dalaman	127
	3.10.2 Kebolehpercayaan Indikator	127
	3.10.3 Kesahan Konvergen	128
	3.10.4 Kesahan Diskriminan	129
3.11	Penilaian Model Struktur	131
	3.11.1 Pekali Penentuan (Nilai R^2)	131
	3.11.2 Saiz Kesan f^2	131
	3.11.3 Anggaran Pekali Laluan	132
	3.11.4 Perkaitan Ramalan Q^2 dan q^2	132
3.12	Kaedah Analisis Data	134
3.13	Hasil Analisis Model Pengukuran	136
	3.13.1 Model Struktur	136
	3.13.2 Model Pengukuran	138
	3.13.3 Kebolehpercayaan Ketekalan Dalaman, Kebolehpercayaan Indikator, dan Kesahan Konvergen	141
	3.13.3.1 Konstruk Polisi	141
	3.13.3.2 Konstruk Perancangan	142
	3.13.3.3 Konstruk Analisa Risiko	143
	3.13.3.4 Konstruk Pengurusan Data	145
	3.13.3.5 Konstruk Komunikasi	146

3.13.3.6	Konstruk Kesiapsiagaan Bencana	147
3.13.3.7	Ringkasan Konstruk First-Order	148
3.13.4	Kesahan Diskriminan	149
3.14	Analisis Penengah (<i>Mediation</i>)	150
3.15	Rumusan	155

BAB 4: DAPATAN KAJIAN

4.1	Pendahuluan	156
4.2	Analisis Demografi	157
4.2.1	Taburan Mengikut Rejimen	157
4.2.2	Taburan Responden mengikut Pangkat	159
4.2.3	Taburan Mengikut Tempoh Perkhidmatan	160
4.2.4	Taburan Mengikut Taraf Perkahwinan	161
4.3	Analisis Deskriptif	163
4.3.1	Tahap Polisi	164
4.3.2	Tahap Perancangan	166
4.3.3	Tahap Analisis Risiko	168
4.3.4	Tahap Pengurusan Data	170
4.3.5	Tahap Komunikasi	172
4.3.6	Tahap Kesiapsiagaan	174
4.4	Pengukuran Penilaian Model	176
4.4.1	Kebolehpercayaan konsisten Dalaman	176
4.4.2	Kebolehpercayaan Indikator (<i>Indicator Reliability</i>)	179
4.4.3	Kesahan Convergen (<i>Convergent Validity</i>)	180
4.4.4	Kesahan Diskriminan (<i>Discriminant Validity</i>)	181
4.5	Model Struktural (Structural Model)	186
4.5.1	Penilaian Model Struktur untuk Isu Collinearity	186
4.5.2	Mengukur Signifikan dan Relevan antara Hubungan Model Struktur	187
4.5.3	Menilai Tahap R^2 (Pekali Penentuan)	189

4.5.4	Anggaran Pekali Laluan	190
4.5.5	Menguji tahap Kesan Saiz Nilai (f^2)	192
4.6	Analisis Kesan Penengah	195
4.7	Hasil Hipotesis	198
4.8	Rumusan	199

BAB 5: KESIMPULAN DAN CADANGAN

5.1	Pengenalan	200
5.2	Ringkasan Keseluruhan Kajian	200
5.3	Limitasi Kajian	202
5.4	Dapatan Kajian	204
5.4.1	Dapatan Terhadap Hubungan Polisi, Perancangan, Analisa Risiko Dan Pengurusan Data Dengan Kesiapsiagaan Batalion Infantri	204
5.4.2	Dapatan Terhadap Hubungan Polisi, Perancangan, Analisa Risiko Dan Pengurusan Data dengan Kesiapsiagaan Bencana Batalion Infantri dan Komunikasi Sebagai Penengah	208
5.4.3	Dapatan Terhadap Faktor Paling Signifikan Diantara Polisi, Perancangan, Analisa Risiko Dan Pengurusan Data Yang Mempengaruhi Kesiapsiagaan Battalion Infantry	209
5.5	Implikasi Kajian	210
5.5.1	Implikasi Terhadap Teoritikal	210
5.5.2	Implikasi Terhadap Pengamal	213
5.5.3	Implikasi Terhadap Dasar dan Mekanisma Bencana Negara.	214
5.5.4	Implikasi Terhadap Organisasi	216
5.6	Cadangan Kajian Akan Datang	219
5.6.1	Polisi	219
5.6.2	Perancangan	221
5.6.3	Analisa Risiko	223
5.6.4	Pengurusan Data	224

RUJUKAN	226
LAMPIRAN	243

SENARAI JADUAL

		MUKA SURAT
Jadual 3.1	Ringkasan Demografi	119
Jadual 3.2	Ciri-ciri model pengukuran reflektif	126
Jadual 3.3	Ringkasan garis panduan untuk menilai model pengukuran reflektif	130
Jadual 3.4	Ringkasan garis panduan untuk menilai model struktur	133
Jadual 3.5	Konstruk Polisi	141
Jadual 3.6	Konstruk Perancangan	142
Jadual 3.7	Konstruk Analisa Risiko	144
Jadual 3.8	Konstruk Pengurusan Data	145
Jadual 3.9	Konstruk Komunikasi	146
Jadual 3.10	Konstruk Kesiapsiagaan Bencana	147
Jadual 3.11	Ringkasan Konstruk First-Order	148
Jadual 3.12	Hubungan antara pemboleh ubah pendam untuk konstruk order pertama	148
Jadual 4.1	Taburan mengikut Rejimen	158
Jadual 4.2	Taburan Responden mengikut Pangkat	159
Jadual 4.3	Taburan mengikut Tempoh Perkhidmatan	160
Jadual 4.4	Taburan mengikut Taraf Perkahwinan	162
Jadual 4.5	Analisis Deskriptif	163
Jadual 4.6	Statistik Deskriptif dan Kebolehpercayaan	177
Jadual 4.7	T-Statistics	179
Jadual 4.8	AVE Value	180
Jadual 4.9	<i>Inter-correlation Matrix</i>	182
Jadual 4.10	Output <i>Cross Loading</i> menggunakan Smart PLS	183
Jadual 4.11	Ujian Konstruk Collinearity	187
Jadual 4.12	Keputusan PLS-SEM untuk Ujian Hipotesis Kesan Langsung	189
Jadual 4.13	Hasil keputusan nilai R^2	189

Jadual 4.14	Konstruk Anggaran Pekali Lalan	190
Jadual 4.15	Kesan Saiz Nilai – Kesiapsiagaan Bencana	192
Jadual 4.16	Kesan Saiz Nilai – Komunikasi	193
Jadual 4.17	Kesan Keseluruhan, Langsung dan Tidak Langsung kesiapsiagaan bencana	196
Jadual 4.18	Variance Accounted For (VAF) dari Pembolehubah Penengah Komunikasi	197
Jadual 4.19	Ringkasan hipotesis	198

SENARAI RAJAH

		MUKA SURAT
Rajah 1.1	Model Pengurusan Bencana	13
Rajah 1.2	Pengurusan Bencana di Tempat Kejadian Mengikut Zon	16
Rajah 1.3	Kerangka Kajian	25
Rajah 2.1	Model Kitaran Pengurusan Bencana	50
Rajah 2.2	<i>The Crunch Model</i>	55
Rajah 3.1	Model Struktur Kesan Langsung	137
Rajah 3.2	Model Struktur Kesan Tidak Langsung (<i>Mediating Variable</i>)	138
Rajah 3.3	Konstruk Model Pengukuran Polisi	139
Rajah 3.4	Konstruk Model Pengukuran Perancangan	139
Rajah 3.5	Konstruk Model Pengukuran Analisa Risiko	140
Rajah 3.6	Konstruk Model Pengukuran Pengurusan Data	140
Rajah 3.7	Model kesan langsung (Panel A) dan kesan Penengah (Panel B) X pada Y.	152
Rajah 3.8	Komunikasi sebagai penengah dalam Polisi dan Kesiapsagaan Bencana	153
Rajah 3.9	Komunikasi sebagai penengah dalam Perancangan dan Kesiapsagaan Bencana	153
Rajah 3.10	Komunikasi sebagai penengah dalam Analisa Risiko dan Kesiapsagaan Bencana	154
Rajah 3.11	Komunikasi sebagai penengah dalam Pengurusan Data dan Kesiapsiagaan Bencana	154
Rajah 4.1	Taburan mengikut Rejimen Infantri	158
Rajah 4.2	Taburan Responden mengikut Pangkat	159
Rajah 4.3	Taburan Responden mengikut Tempoh Perkhidmatan	161
Rajah 4.4	Taburan mengikut Taraf Perkahwinan	162
Rajah 4.5	Analisis deskriptif Polisi	165
Rajah 4.6	Analisis deskriptif Perancangan	167

Rajah 4.7	Analisis deskriptif Pengurusan Risiko	169
Rajah 4.8	Analisis deskriptif Pengurusan Data	171
Rajah 4.9	Analisis deskriptif Komunikasi	173
Rajah 4.10	Analisis deskriptif Kesiapsiagaan	175
Rajah 4.11	Kebolehpercayaan Komposit	178
Rajah 4.12	Nilai Purata Variasi yang terastrak (AVE)	181
Rajah 4.13	Output <i>Cross Loading</i>	185
Rajah 4.14	Hubungan kesan langsung dan tidak langsung	188
Rajah 4.15	Nilai R^2	190
Rajah 4.16	Konstruk Anggaran Pekali Laluan	191
Rajah 4.17	Kesan Saiz Nilai (f^2)– Kesiapsiagaan Bencana	193
Rajah 4.18	Kesan Saiz Nilai (f^2)– Komunikasi	194
Rajah 4.19	Kesan Keseluruhan Prediktor Kesiapsiagaan Bencana	196

SENARAI SINGKATAN

ADPC	<i>Asian Disaster Preparedness Center</i>
APM	<i>Angkatan Pertahanan Awam Malaysia</i>
ATM	Angkatan Tentera Malaysia
BGD	Briged
BN INF	Batalion Infantri
DIV	Divisyen
ERP	<i>Emergency Response Plan</i>
FEMA	<i>Federal Emergency Management Agency</i>
GIRN	<i>Government Integrated Radio Network</i>
HADR	<i>Humanitarian Assistance and Disaster Relief</i>
JKM	Jabatan Kebajikan Masyarakat
JPBD	Jawatankuasa Pengurusan Bencana Daerah
JPBN	Jawatankuasa Pengurusan Bencana Negeri
JPBP	Jawatankuasa Pengurusan Bencana Pusat
KKM	Kementerian Kesihatan Malaysia
MD	<i>Military Directorate</i>
MK	Markas
MKN	Majlis Keselamatan Negara
NADMA	<i>National Disaster Management Agency</i>
NGO	Pertubuhan Bukan Kerajaan
Ops	Operasi
PBB	Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu
PDRM	Polis Diraja Malaysia
PKOB	Pusat Kawalan Operasi Bencana
PMBTD	Pemerintahan Medan Barat Tentera Darat
RELA	Jabatan Sukarelawan Malaysia
SMART	<i>Special Malaysia Disaster Assistant and Rescue Team</i>
SPSS	<i>Statistical Package of Social Science</i>

SUK

Setiausaha Kerajaan Negeri

UPNM

Universiti Pertahanan Nasional Malaysia

BAB 1

PENGENALAN

1.1 PENDAHULUAN

Angkatan Tentera Malaysia (ATM) merupakan benteng pertahanan negara yang bertanggungjawab untuk memastikan Malaysia terhindar daripada segala ancaman luaran samada daripada daratan, lautan dan udara dan membantu pihak berkuasa awam didalam menangani ancaman dalaman negara. Bagi menentukan tanggungjawab tersebut sentiasa terjamin terutamanya daripada ancaman daratan, maka Tentera Darat Malaysia (TDM) atau lebih sinonim dengan nama Tentera Darat (TD) sahaja sebagai salah satu cabang didalam ATM perlu sentiasa berada dalam keadaan siap sedia sepanjang masa. TD yang berpegang kepada moto “Tentera Darat Teras Utama Kedaulatan Negara” akan terus memastikan keselamatan dan keamanan negara terjamin khususnya bagi menentukan kelangsungan politik, ekonomi dan sosial negara untuk membawa Malaysia kearah negara maju dan aman.

ATM telah ditubuhkan pada 1 Mac 1933 dengan peranan utamanya untuk mempertahankan kedaulatan dan keutuhan negara Malaysia daripada sebarang ancaman luar dan dalam negara (Profil Ketenteraan, 2000). ATM ditunjangi oleh beberapa Divisyen, Briged, Rejimen/Batalion dan Kor yang dikategorikan sebagai kumpulan tempur, kumpulan bantuan tempur dan kumpulan bantuan khidmat (MD 0.2A TD, 2005).

Sejak awal penubuhannya sehingga sekarang, peranan dan tugas ATM di dalam mengendalikan bencana tidak pernah berubah iaitu membantu pihak berkuasa awam apabila situasi bencana berlaku dan apabila dimohon untuk membantu, namun secara fizikalnya, sama ada kecil atau besar kejadian bencana, ATM adalah sentiasa berada di lokasi kejadian dan amat terkehadapan atas sebab mengambil tanggungjawab khidmat sosial terhadap keperluan masyarakat.

Oleh sebab itu atas sebarang skala bencana, ATM sentiasa menjadi sasaran kritikan yang menjurus ke arah kelemahan dan kekurangan. Mungkin disebabkan ATM adalah badan yang sangat berprotokol, punca ini menjadikan kajian secara akademik terhadap pengurusan bencana di dalam organisasi ATM kurang dilaksanakan. Memandangkan aset sumber manusia yang pertama akan digerakan untuk menghadapi bencana negara adalah dari Tentera Darat (TDM) dan kemudian diikuti Tentera Udara (TUDM) dan Tentera Laut (TLDM), secara amnya sumber

manusia yang diatur gerakannya untuk bertindak terhadap misi bencana adalah daripada Batalion Infantri, maka kajian ini menasarkan anggota Batalion Infantri. Oleh kerana Kelantan merupakan negeri yang sinonim dengan bencana banjir apatah lagi telah mengalami kejadian bencana banjir besar pada tahun 2014, dan telah menjadi sasaran kritikan yang hebat, maka kajian ini memilih Negeri Kelantan sebagai lokasi kajian dan sampel kajian difokuskan kepada semua Batalion Infantri (Bn Inf) di Negeri Kelantan di bawah Briged Ke-lapan Infantri Malaysia (8 Bgd).

Sebagai sebuah organisasi yang telah wujud sejak 87 tahun (1933 - 2020) yang lalu, Bn Inf merupakan elemen terpenting dalam membekal sumber manusia di dalam TD dan selanjutnya ATM, ianya telah melalui pelbagai pembangunan terutamanya terhadap pembangunan manusia dan lojistik. Struktur Organisasi ATM yang disusun secara berstruktur pemerintahan dimulai pemerintah induk iaitu ATM diikuti TD, kemudian Markas Pemerintahan Medan (MK MEDAN), kemudian Markas Divisyen (MK DIV), Markas Briged (MK Bgd) dan Batalion (Bn). Secara amnya ATM sentiasa peka dengan arus pembangunan sumber manusia dan menepati keperluan lojistik supaya seiring dengan teknologi semasa.

Bagi menjamin keupayaan Operasi Bn Inf berterusan, adalah penting ianya dilengkapi dengan pelbagai peralatan dan kelengkapan operasi secukupnya serta menentukan ianya boleh digunakan setiap masa. Dalam hal ini perkembangan TD

sebagai elemen induk dalam menguruskan Bn Inf, pengurusan menjelang 2020 telah dirancang dan dirumuskan dalam Pelan Rancangan Tentera Darat 2 10 Plus 10 oleh kepimpinanan TD khususnya untuk mengujudkan satu ketumbukan angkatan pertahanan darat yang *credible* dan berkeupayaan tinggi untuk menghadapi sebarang kemungkinan ancaman dan bertindak terhadap semua jenis operasi terutamanya melibatkan bencana alam.

TD kini sedang dalam proses transformasi kearah pemodenan yang bukan sahaja dalam aspek konsep operasi dan peperangan malah merangkumi pelbagai aspek teknologi pertahanan dan integrasi teknologi dengan manusia. Transformasi ini difikirkan perlu dilaksanakan dengan tersusun, seimbang, konsisten dan berkesinambungan. TD kini sedang giat merancang untuk mengganti dan menambahkan aset bagi menyesuaikan organisasi yang sedia ada agar TD amnya dan Bn Inf khasnya akan terus relevan dan disegani.

Dalam merancang untuk menambahkan aset Bn Inf, secara langsungnya akan berkait rapat dengan sokongan dan bantuan logistik. Dalam konteks militer, umumnya logistik merupakan fungsi memberi bantuan material dan perkhidmatan yang diperlukan olehnya samada di waktu perang ataupun tidak. Objektifnya adalah untuk menggunakan keperluan tersebut dengan memdekatkan jurang perhubungan bagi menentukan bantuan yang diperlukan akan terjamin untuknya menjalankan tugas-tugas